

Motion om att motverka den rasideologiska miljön

Motion av Jan Jönsson (L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Anders Österberg

Sammanfattning av ärendet

I en motion väckt i kommunfullmäktige föreslår Jan Jönsson (L) att staden utvecklar en internutbildning för medarbetare inom skola och socialtjänst för att öka kunskapen om symboler, tecken och uttryck inom den rasideologiska miljön. Motionären föreslår att staden har en nära dialog med Centrum mot Våldsbejakande Extremism (CVE) i framtagandet av utbildningen. Samtidigt föreslår motionären att staden utreder om en bredare utbildning för all personal eller en mer specialiserad utbildning för en mindre grupp medarbetare vore mest lämplig.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Civil Rights Defenders, Judiska församlingen i Stockholm och Stiftelsen Expo.

Civil Rights Defenders, Judiska församlingen i Stockholm och Stiftelsen Expo har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret instämmer med motionären gällande vikten att tillhandahålla uppdaterad och adekvat kunskap till stadens medarbetare om våldsbejakande extremism, men anser att detta behov för närvarande är omhändertaget via flertalet framtagna utbildningsinsatser på området.

Socialnämnden instämmer med motionären om vikten av att känna igen och kunna identifiera symboler kopplade till den rasideologiska miljön men svarar att utbildningar som dem motionären yrkar på redan existerar och finns att tillgå på stadens intranät.

Utbildningsnämnden anser att staden i stora delar arbetar i enlighet med de intentioner som uttrycks i motionen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd konstaterar att arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av stadens brottsförebyggande arbete. På stadens intranät finns många olika stödresurser för arbetet samlade. Några av dessa stödresurser är webbutbildningar och utbildningsmaterial. Inom staden finns redan en framtagen grund- och fördjupningsutbildning inom ämnet. Dessa utbildningar håller en hög kvalitet.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är positiv till förslaget om att staden ska fortsätta att arbeta för att motverka våldsbejakande extremism. Det finns dock redan utbildningar för detta inom staden som är tillgängliga för alla medarbetare. Nämnden bedömer därför att det inte finns behov av att ta fram ytterligare material i frågan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser med fördel att staden kan uppdatera de två befintliga utbildningarna och symbolsammansättningen som redan finns, men att den lokala samordnaren för våldsbejakande extremism fortsatt behöver sprida den lokala problematiken till verksamheter inom stadsdelen.

Föredragande borgarrådets synpunkter

För att förebygga våldsbejakande extremism krävs parallella åtgärder på flera nivåer samtidigt. I staden pågår både förebyggande arbete, för att stärka vår gemensamma motståndskraft mot hat och extremism, och riktade sociala insatser till personer som är sårbara för rekrytering eller radikaliserings till våldsbejakande extremism, alternativt behöver stöd för att lämna en sådan miljö.

Jag håller med om att det är viktigt att medarbetare inom t.ex. skola och socialtjänst kan känna igen och identifiera de mest vanligt förekommande tecknen och symbolerna i den rasideologiska miljön. På så sätt kan de sätta in stödjande insatser i tid och därmed förhindra att en ung person radikaliserar.

Just därför är det bra att det redan finns relevanta och uppdaterade webbutbildningar och utbildningsmaterial om våldsbejakande högerextremism som stadens medarbetare kan ta del av. Det pågår även ett arbete med att ta fram ett nytt utbildningsmaterial kring arbetet mot våldsbejakande extremism och ensamagerande gärningsmän. Staden arbetar därmed redan idag i enlighet med de intentioner som motionen uttrycker.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilaga

Motion om att motverka den rasideologiska miljön, dnr KS 2024/940-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande

Vi välkomnar att socialnämnden, till skillnad från den rödgröna majoritetens besked i samband med bl.a. interpellationssvar i kommunfullmäktige, identifierat problemets omfattning och att det är ett växande problem. Som vi påtalat har den rasideologiska miljön, både i Europa och Sverige, till stor del ställt om till en mer kampinriktad verksamhet och ett ännu större fokus på att attrahera och rekrytera unga pojkar. Vi uppmuntrar därför den rödgröna majoriteten att nu ta till sig informationen från stadens socialtjänst, skolor och fritidsgårdar som kommer i kontakt med målgruppen.

Det är väldigt positivt att staden redan erbjuder den typ av utbildning som efterfrågas i motionen och att Expo bidragit med sin expertis i framttagandet av den. Däremot kan vi konstatera att kännedomen om denna, samt övriga utbildningar på området som socialnämnden nämner, är mycket låg, för att inte säga obefintlig, bland stadens medarbetare. Vid verksamhetsbesök i staden framkommer att det sällan finns kunskap om dessa frågor och kunskap om dessa utbildningar behöver därför aktivt spridas. Det behöver även vara möjligt för andra yrkesverksamma, utöver socialtjänstens medarbetare, som kommer i kontakt med barn och ungdomar att ta del av utbildningarna.

I en nyligen publicerad rapport från Säkerhetspolisen så framgår det att den våldsbejakande miljön, likväl som terrorgrupper, använder sig av digitala plattformar och gamingmiljöer för att nå barn och unga. Säkerhetspolisen hanterar ärenden med barn som inte ens nått tonåren. I rapporten lyfts också att högerextrema aktivklubbar är ett växande fenomen i Europa som lockar till sig ungdomar. Det här understryker betydelsen av ett uppdaterat utbildningsmaterial likt det vi efterfrågar, som också är tillgängligt för yrkesverksamma i staden som kommer i kontakt med barn och unga.

Även om utbildningar motsvarande vad som efterfrågas i motionen redan existerar och är tillgängliga på stadens intranät så kvarstår likväl grundproblematiken som lyfts i motionen – det saknas kunskap om detta bland medarbetare i staden som kommer i kontakt med barn och unga. Det behöver åtgärdas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 2 april 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) och Jonas Naddebo (C) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Jan Jönsson (L) har väckt en motion i kommunfullmäktige om att motverka den rasideologiska miljön. Motionären framhåller att den rasideologiska miljön har förändrats till att i dag mer fokusera på fysisk fostran och kampträning istället för traditionell aktivism. Aktivklubbar riktar sig särskilt mot unga pojkar och använder sociala medier och dataspel för att rekrytera, där extrema budskap ofta maskeras som humor. Symboler och tecken som används kan vara svåra att tolka för utomstående, vilket gör att yrkesverksamma som möter barn dagligen behöver mer kunskap.

I ljuset av ovan föreslår motionären att staden utvecklar en internutbildning för medarbetare inom skola och socialtjänst för att öka kunskapen om symboler, tecken och uttryck kopplade till den rasideologiska miljön. Utbildningen bör tas fram i nära dialog med Centrum mot Våldsbejakande Extremism (CVE). Samtidigt föreslår motionären att staden utreder om en bredare utbildning för all personal eller en mer specialiserad utbildning för en mindre grupp medarbetare vore mest lämplig.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Civil Rights Defenders, Judiska församlingen i Stockholm och Stiftelsen Expo.

Civil Rights Defenders, Judiska församlingen i Stockholm och Stiftelsen Expo har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är en del av det samlade brottsförebyggande arbetet och sorterar därför in under kommunfullmäktiges Mål 3.6 – Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Arbetet finns även med i stadens samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten där frågan lyfts under områdena 'Unga i riskzon för destruktivt beteende' och 'Kriminella miljöer och livsstilar'. Av detta följer att samtliga stadsdelsnämnder ska utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism enligt de processer som beskrivs i stadens trygghetsprogram och i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Det finns i dag en webbaserad grundutbildning om våldsbejakande extremism som tillhandahålls via intranätet. Den ger grundläggande kunskaper om vad våldsbejakande extremism är, vilka som är de främsta våldsbejakande miljöerna i Sverige och hur man ska tänka och agera om man möter problemet i sitt arbete. Det finns också en fördjupande webbutbildning som ger kunskap om våldsbejakande högerextremism, som lanserades i oktober 2022 i samarbete med stiftelsen Expo.

Utbildningen består av nio avsnitt som ska bidra till ökad kunskap om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande ideologier och rasistiska organisationer. Aktivklubbmiljön som motionären refererar till återfinns som en del av denna utbildning. Det finns inom staden även ett framtaget symbollexikon för de tre huvudsakliga våldsbejakande extremistmiljöerna i Sverige. Därtill har stadsledningskontoret tillsammans med berörda fackförvaltningar nyligen skickat ut ett fördjupningsmaterial om våldsbejakande extremism och ensamagerande gärningspersoner. Materialet är uppdelat i flera olika avsnitt för att de lokala samordnarna mot våldsbejakande extremism ska kunna anpassa utbildningsinsatserna utifrån målgrupp. Utbildningsmaterialet inrymmer även kunskap om hur online-sfären nyttjas av extremistiska grupper för att sprida propaganda och rekrytera.

Avseende samverkan med CVE deltar staden i flera av deras olika nätverk för att hålla oss ajour med den senaste kompetensen på nationell nivå.

Stadsledningskontoret instämmer med motionären gällande vikten av att tillhandahålla uppdaterad och adekvat kunskap till stadens medarbetare om våldsbejakande extremism, men anser att detta behov för närvarande är omhändertaget.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 januari 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Socialförvaltningen erfar i likhet med motionären att den rasideologiska miljön delvis skiftat fokus och att kampklubbsmiljön kommit att bli en av dess mest framträdande arenor för att attrahera och locka till sig unga pojkar. Genom hårdföra och disciplinerade ideal säger man sig vilja fostra en generation rasmedvetna ungdomar som inte drar sig för att med våld försvara rasideologiska värderingar, som förstår att värdera och skilja etniska grupper åt och som kämpar för nationell enhetlighet. Även om rekryteringen till stor del sker på sociala medier och olika spelplattformar rapporteras från stadens skolor och stadsdelsförvaltningar att klistermärken med högerextrema budskap sätts upp i anslutning till deras lokaler, att klotter förekommer och att flygblad med rasideologiska kamptexter och symboler delas ut. De högerextrema organisationerna och dess olika förgreningar rekryterar således inte enbart viralt utan använder sig av olika arenor och skiftande angreppssätt för att locka till sig barn och unga och värva dem som medlemmar.

Forskning har påtalat att radikaliseringsprocessen för en ung person kan gå mycket fort och för en utomstående passera relativt obemärkt. Vissa faktorer har dock kunnat identifieras, både hos den unge och hos dennes omgivning, vilka ökar sannolikheten

att lockas av extremistiska och radikala budskap. Bland dessa faktorer är de mest framträdande ett antingen upplevt eller faktiskt existerande utanförskap; hög konsumtion av högerextremt material online; någon typ autismdiagnos samt brister i den unges hemmiljö. För att i tid kunna uppmärksamma och förhindra att en ung person radikaliserar är det därför centralt att stadens medarbetare är medvetna om, och i tid uppmärksammar dessa sociala och psykologiska riskfaktorer. Som motionären yrkar är det lika viktigt att medarbetare inom skola och socialtjänst till utseendet kan känna igen och identifiera de mest vanligt förekommande tecknen och symbolerna i den rasideologiska miljön. Detta för att i tid kunna förhindra att en ung person radikaliserar och för att ha möjlighet att sätta in stödjande insatser.

Socialförvaltningen delar motionärens vilja att nå ut till både skolans och socialtjänstens medarbetare med information om symboler och tecken i den rasideologiska miljön. Detta synes extra viktigt eftersom de högerextrema organisationerna är aktiva och handlingsinriktade och sett till en extremistisk kontext de som snabbast flyttar fram sina positioner. Mycket av det som motionären yrkar på finns dock redan i staden och förvaltningen bedömer det som mer effektivt att sprida redan existerande utbildningar och kunskapsunderlag än att arbeta fram nya. Nedan följer mer detaljerade svar på motionärens yrkanden.

- Stockholms stad har en digital internutbildning på stadens intranät riktad till medarbetare inom olika förvaltningar. Utbildningen är av grundläggande karaktär och ger kunskap om de extremistiska miljöerna, deras uppkomst och historik, organisationer samt framträdande tecken och symboler. Medarbetare inom skola, socialtjänst och andra förvaltningar förväntas ta del av denna utbildning och närmaste chef ska säkerställa att alla medarbetare tar del av utbildningen.
- Staden har även en fördjupande utbildning om nio block som också finns på intranätet. Denna fördjupande utbildning tar ca 2,5 timme och är framtagen av Expo, en av de mest kunniga och etablerade organisationerna i Sverige vad gäller de högerextrema miljöerna och deras ageranden. Utbildningen innehåller bland annat en uttömmande beskrivning av olika tecken och symboler kopplade till den rasideologiska miljön. Utöver denna utbildning finns också ett symbollexikon på intranätet medarbetare kan ta till hjälp om de kommer i kontakt med för dem okända symboler. Närmaste chef ska säkerställa att alla medarbetare även tagit del av denna utbildning.
- Socialförvaltningen är tillsammans med andra förvaltningar delaktig i arbetet med att ta fram ett utbildningsmaterial i form av en PowerPoint-presentation med bifogat talamans. Arbetet leds av stadsledningskontoret och materialet som är en presentation av olika extremismmiljöer, dess organisationer och symboler, samt av stadens arbete med att förhindra VBE, är tänkt att kunna användas av medarbetare i stadens förvaltningar som ett led i arbetet med att öka kunskaperna om våldsbejakande extremism och dess uttryck bland stadens medarbetare.

Socialförvaltningen bedömer därför att det i dagsläget existerar relevant och uppdaterat utbildningsmaterial, vilket är på gång att kompletteras med ytterligare

utbildningsmaterial inom området, och arbetar tillsammans med bland andra stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen för att göra detta känt bland stadens chefer och medarbetare.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på motionen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen delar motionärens oro kring det fenomen som beskrivs rörande rekryteringen av unga pojkar i sociala medier. Förvaltningen delar också motionärens uppfattning att det är angeläget att utbilda medarbetare i skola, socialtjänst och andra tjänstemän som har kontakt med barn kring tecken på radikaliserings.

Förutom möjligheten att vidta åtgärder i det enskilda fallet så är det angeläget att trender snabbt fångas upp och delas inom stadens verksamheter, berörda bostadsbolag och polis.

Förvaltningen arbetar i enlighet med Stockholm stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism. Av riktlinjerna framgår under stycket ”Arbete mot extremistisk propaganda” att staden ska säkerställa att det på förskolor, fritidsgårdar, bibliotek, i grund- och gymnasieskolan, anpassade grund- och gymnasieskolan, och vuxenutbildningen bedrivs ett aktivt demokratistärkande arbete för att motverka propaganda, desinformation, fake news och filterbubblor. Berörda medarbetare ska ha kunskap om hur man ska hantera svåra samtal där individer tagit intryck av extremistisk propaganda och alternativa fakta. Det förebyggande arbetet ska vara förankrat i utvecklingen av problematiken på nätet.

För att stadens medarbetare ska kunna identifiera symboler med mera har en symbolsammanställning tagits fram riktad till anställda i Stockholms stad. Symbolsammanställningen innehåller symboler och logotyper från de tre våldsbejakande extremistmiljöer som säkerhetspolisen bedömer utgöra de främsta hoten mot den svenska demokratin.

Vidare har en grundutbildning om våldsbejakande extremism tagits fram, samt en fördjupad e-utbildning om våldsbejakande högerextremism med nio avsnitt med olika teman. De båda e-utbildningarna finns tillgängliga på intranätet. Förvaltningens

Mediotek erbjuder regelbundet utbildningar till skolpersonal kring memes, bildspråk och källkritiska förhållningssätt.

Förvaltningen är också delaktig i att ta fram ett nytt utbildningsmaterial kring arbetet mot våldsbejakande extremism och ensamagerande gärningsmän. Materialet är indelat i kapitel och kommer i första hand att kunna ledas av stadens samordnare för våldsprevention i olika sammanhang. Ett talmanus har tagits fram till presentationen för att kunna ge stöd för att chefer och andra kan leda internutbildningar i arbetsgrupper eller i mindre sammanhang. Förvaltningen har också gett utbildningar, eller planerar att ge utbildningar, om våldsbejakande extremism till rektorer och övriga yrkesgrupper inom skolans område, däribland skolpsykologer, lärare som arbetar med nyanlända elever och medarbetare på central förvaltning. Dessa utbildningar är levande och anpassade efter målgruppen och de behov som har identifierats.

Förvaltningen är positiv till att befintliga utbildningar utvecklas när nya symboler, trender eller händelser identifieras så att kunskap sprids inom staden.

Motionären lyfter att utbildningar bör tas fram i samarbete med Center mot våldsbejakande extremism (CVE). Förvaltningen ser positivt på att samarbeta med CVE och är idag representerad med tre personer i det nationella skolnätverk som CVE samordnar. I gruppen bidrar deltagarna för att öka kunskaperna kring våldsbejakande extremism medan andra städer och kommuner också bidrar med sin kunskap.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet

Enskede-Årsta Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Peter Backlund (L), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen konstaterar att arbetet mot våldsbejakande extremism är en del av stadens brottsförebyggande arbete och ett centralt område i stadens samverkansöverenskommelse med Polismyndigheten där frågan lyfts under områdena 'Unga i riskzon för destruktivt beteende' och 'Kriminella miljöer och livsstilar'. Av

detta följer att samtliga stadsdelsnämnder ska utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism enligt de processer som beskrivs i stadens trygghetsprogram och i enlighet med de krav som ställs i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

På stadens intranät finns många olika stödresurser för arbetet samlade. Några av dessa stödresurser är bland annat webbutbildningar, utbildningsmaterial och rutiner. Eftersom våldsbejakande extremism är en tvärsektoriell fråga har flera facknämnder en viktig roll i stadens arbete.

Socialnämnden ska inom socialtjänstens område samordna och stödja stadsdelsnämndernas insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism samt samla och sprida kunskaper om effektiva metoder.

Utbildningsnämnden ska inom skolans område samordna och stödja arbetet mot våldsbejakande extremism.

Staden ska säkerställa att medarbetare inom berörda verksamheter har en hög kompetens kring våldsbejakande extremism, inbegripet ensamagerande våldsverkare och radikaliserings och rekrytering i den digitala miljön. Det finns i dag en webbaserad grundutbildning som tillhandahålls via intranätet. Den ger grundläggande kunskaper om vad våldsbejakande extremism är, vilka som är de främsta våldsbejakande miljöerna i Sverige och hur en ska tänka och agera om man möter problemet i sitt arbete. Det finns också en fördjupande webbutbildning som ska ge kunskap om högerextremism, som lanserades i oktober 2022. Utbildningen består av nio avsnitt som ska bidra till ökad kunskap om det förebyggande arbetet mot våldsbejakande ideologier och rasistiska organisationer.

För den fördjupade webbutbildningen står stiftelsen Expo för innehållet som bygger på deras rapporter och granskningar men även på relevant forskning. Det finns inom staden även ett framtaget symbollexikon för de tre huvudsakliga extremistmiljöerna som är våldsbejakande islamistisk, högerextremistisk och vänsterextremistisk miljö.

Förvaltningen anser att motionärens vilja att förebygga radikaliserings och att unga attraheras till extremistmiljöer är en viktig fråga att lyfta. Sett till de förslag som lyfts i remissen så har staden redan en framtagna grund- och fördjupningsutbildning inom ämnet. Dessa utbildningar håller en hög kvalitet och är lärorika men en fara kan vara att dessa utbildningar inte uppdateras tillräckligt ofta. Förvaltningen håller därför med motionären med om att dessa utbildningar bör hållas levande så att innehållet är relevant sett till de olika extremistmiljöernas förändringar och nya förgreningar.

Jämförandeanalys

Inom våldsbejakande extremistiska ideologier och miljöer är antifeminism och misogyni vanligt. Det beror på att dessa våldsbejakande extremistiska miljöer domineras av män, där könsskillnader betonas och våld används för att hävda manlig status. De olika extremistiska miljöerna kan ha mycket skilda politiska uppfattningar i andra frågor så som ras och nation men har påfallande liknande föreställningar om kvinnor och därmed också män. Föreställningarna utgår från tron om att feminismen

anses ha fått för stort inflytande i samhället, vilket undergräver mannens bestämmanderätt och hotar idén om den traditionella heterosexuella kärnfamiljen.

Radikaliseringsprocesserna till de olika våldsbejakande extremistmiljöerna tenderar att locka unga män. Målgruppen ansluter sig inte nödvändigtvis till dessa miljöer för ideologin, utan lockas även av faktorer som gemenskap, identitet och spänning. Den våldsbejakande extremistiska miljön är även en arena för mannen att bevisa sin manlighet. Våldsbejakande extremistiska miljöer kan således kopplas ihop med normer rörande maskulinitet och machokultur. Utifrån ett förebyggande perspektiv är det av stor vikt att arbeta mot maskulinitetsnormer och machokulturer i arenor där barn och unga vistas, för att motverka risken för radikaliserings.

Barnrättsperspektiv

Ett barnrättsperspektiv på frågan om att rekryteras till våldsbejakande extremism handlar om att skydda barn från att exploateras och utsättas för våld och radikaliserings. Detta kan kopplas direkt till FN:s barnkonvention, som fastslår barns rätt till skydd, utveckling, och att få leva i en trygg miljö. Flera specifika artiklar i barnkonventionen är särskilt relevanta i sammanhanget: artikel 3- barnets bästa, artikel 6-rätten till liv, överlevnad och utveckling, artikel 19- skydd mot våld, övergrepp och försummelse, artikel 36- skydd mot annat utnyttjande.

Barnets bästa ska alltid beaktas i alla beslut som rör barnet. Statens åtgärder mot extremism och dess förebyggande arbete ska alltid utgå från barns behov av trygghet, utbildning, och utveckling. Att rekryteras till våldsbejakande extremism hotar barns säkerhet, psykiska hälsa, och utveckling. Det kan leda till att barn dras in i våldsamma miljöer som direkt hotar deras liv och överlevnad. Barnkonventionen kräver att staten skyddar barn mot alla former av våld och utnyttjande. Rekrytering till våldsbejakande extremism är ett exempel på en situation där barn riskerar att utnyttjas och utsättas för våld. Rekryterare kan manipulera unga genom propaganda, tvång eller psykiska påtryckningar, vilket gör dem särskilt sårbara. Rekrytering till våldsbejakande extremism innebär att barn exploateras för ändamål som kan vara extremt skadliga för deras psykiska- och fysiska hälsa samt för deras sociala utveckling.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 19 december 2024 följande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd föreslås anta yttrandet som sitt eget och överlämnar det som svar på Remiss av Motion om att motverka den rasideologiska miljön.

Reservation av Fatima Nur (L), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden har kommunfullmäktige beslutat om stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism. I juni 2024 togs beslut om nya riktlinjer. Staden erbjuder idag en webbutbildning för alla medarbetare i staden som ger grundläggande kunskap om våldsbejakande extremism, dessutom finns en webbutbildning som ger fördjupade kunskaper.

Förvaltningen framhåller att det är viktigt att all personal ges möjlighet att genomföra de befintliga utbildningar som staden erbjuder samt att riktlinjerna och rutinerna för våldsbejakande extremism är väl kända i verksamheterna. Stadens utbildningar utgör ett värdefullt verktyg i det fortsatta arbetet för ett öppet och tolerant samhälle.

Förvaltningen är positiv till förslaget om att staden ska fortsätta arbeta för att motverka våldsbejakande extremism. Det finns dock redan utbildningar för detta inom staden som är tillgängliga för alla medarbetare. Förvaltningen bedömer därför att det inte finns behov av att ta fram ytterligare material i frågan.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation av Charlotta Schenholm (L), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser att kunskapshöjande åtgärder kring våldsbejakande extremism är viktig då detta är något som vi ser mer och mer av i vårt samhälle men också omvärlden i stort. Det skiljer sig dock inom staden vilken typ av problematik som finns och det är viktigt att det finns en lokal kännedom och förankring om den lokala problematiken. Förändringarna inom miljön för våldsbejakande extremism ändras mycket snabbt med grupper och symboler som tillkommer och försvinner. För att snabbt kunna få till sig och sprida ny kunskap har samordnarna för våldsbejakande extremism samverkan med exempelvis polisen där de uppmärksammar lokal problematik och sprider denna till verksamheter i stadsdelen som kan möta denna.

När det gäller utbildningar finns det i dagsläget två tillgängliga utbildningar på Stockholms stads utbildningsplattform. Det finns en grundläggande och en fördjupande webbutbildning kring våldsbejakande extremism. Det finns även en symbolsammansättning.

Medarbetare på Kungsholmens stadsdelsförvaltning genomför de utbildningar som finns på utbildningsportalen. Utöver det håller samordnaren för våldsbejakande extremism en utbildning för chefer. Samordnaren sprider löpande lokal information som framkommer i samverkan med polis och Center mot våldsbejakande extremism.

Rutinen för våldsbejakande extremism uppdateras årligen och åtgärder kring våldsbejakande extremism läggs in i åtgärdsplanen som utformas årligen utifrån Samverkansöverenskommelsen mellan polisen och staden.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser med fördel att staden kan uppdatera redan befintliga utbildningar men att det kan vara svårt att göra dessa specialiserade med lokal kännedom för varje stadsdel

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Vi välkomnar att förvaltningen, till skillnad från den rödgröna majoritetens besked i samband med bl.a. interpellationssvar i kommunfullmäktige, identifierat problemets omfattning och att det är ett växande problem. Som vi påtalat har den rasideologiska miljön, både i Europa och Sverige, till stor del ställt om till en mer kampinriktad verksamhet och ett ännu större fokus på att attrahera och rekrytera unga pojkar. Vi uppmuntrar därför den rödgröna majoriteten att nu ta till sig informationen från stadens socialtjänst, skolor och fritidsgårdar som kommer i kontakt med målgruppen.

Det är väldigt positivt att staden redan erbjuder den typ av utbildning som efterfrågas i motionen och att Expo bidragit med sin expertis i framttagandet av den. Däremot kan vi konstatera att kännedomen om denna, samt övriga utbildningar på området som förvaltningen nämner, är mycket låg, för att inte säga obefintlig, bland stadens medarbetare. Vid verksamhetsbesök i staden framkommer att det sällan finns kunskap om dessa frågor och kunskap om dessa utbildningar behöver därför aktivt spridas. Det behöver även vara möjligt för andra yrkesverksamma, utöver socialtjänstens medarbetare, som kommer i kontakt med barn och ungdomar att ta del av utbildningarna.

Även om utbildningar motsvarande vad som efterfrågas i motionen redan existerar och är tillgängliga på stadens intranät så kvarstår likväl grundproblematiken som lyfts i motionen – det saknas kunskap om detta bland medarbetare i staden som kommer i kontakt med barn och unga. Det behöver åtgärdas.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Som vi påtalat har den rasideologiska miljön, både i Europa och Sverige, till stor del ställt om till en mer kampinriktad verksamhet och ett ännu större fokus på att attrahera och rekrytera unga pojkar. Vi uppmuntrar därför den rödgröna majoriteten att nu ta till sig informationen från stadens socialtjänst, skolor och fritidsgårdar som kommer i kontakt med målgruppen.

Det är väldigt positivt att staden redan erbjuder den typ av utbildning som efterfrågas i motionen och att Expo bidragit med sin expertis i framttagandet av den. Däremot kan vi konstatera att kännedomen om denna, samt övriga utbildningar på området som förvaltningen nämner, är mycket låg, för att inte säga obefintlig, bland stadens medarbetare. Vid verksamhetsbesök i staden framkommer att det sällan finns kunskap om dessa frågor och kunskap om dessa utbildningar behöver därför aktivt spridas. Det behöver även vara möjligt för olika yrkesverksamma som kommer i kontakt med barn och ungdomar att ta del av utbildningarna.

Även om utbildningar motsvarande vad som efterfrågas i motionen redan existerar och är tillgängliga på stadens intranät så kvarstår likväl grundproblematiken som lyfts i motionen – det saknas kunskap om detta bland medarbetare i staden som kommer i kontakt med barn och unga. Det behöver åtgärdas.

Socialförvaltningen konstaterar i sitt svar på remissen att den rasideologiska miljön ett växande och stort samhällsproblem och det är glädjande att också utbildningsförvaltningen delar oron kring fenomenet. Det är också bra att utbildningsförvaltningen ser positivt på att samarbeta med CVE i frågan. Förvaltningen konstaterar dock även att det redan finns en del framtagna utbildningar, men vi vill påtala det faktum att ju alltför få tar del av dessa.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L)

Peter Backlund (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget yrkande att bifalla motionen.

Förvaltningen bemöter Jan Jönssons motion om att motverka den rasideologiska miljön på ett positivt sätt. Man menar samtidigt att det redan finns en hel del utbildning i frågorna, men delar motionärens synpunkter att utbildningarna måste vara uppdaterade. Den rasideologiska och extremistiska miljön ter sig idag nya uttryck. Vi tror att det finns ett stort behov av att förnya och förändra utbildningar utifrån de arenor rasideologiska organisationer idag använder och yrkar därför bifall på motionen.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation av Fatima Nur (L)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Det är positivt att förvaltningen likt motionären ser behovet av att fortsatt jobba mot den våldsbejakande rasideologiska miljön. Vi delar dock inte bilden att nuvarande

utbildningar för stadens medarbetare fullt ut ger den - ständigt föränderliga - kunskap om symboler, koder och fraser som behövs för att tidigt upptäcka barn och unga på väg att radikaliseras in i den rasideologiska miljön. Det innebär inte att det nödvändigtvis är en helt ny utbildning som krävs, utan detta kan med fördel inkluderas som en del av befintliga utbildningar.

Med anledning av att den rasideologiska miljön aktivt riktar in sig på barn och unga online behövs det kunskap bland yrkesverksamma som kommer i kontakt med barn, för att snabbt identifiera tecken på radikalisering. Det gäller även andra våldsbejakande aktörer och ett levande material fokuserat på symboler, koder och annat kan breddas för att inkludera kunskap även om dessa. Men i ljuset den utveckling vi ser med högerextrema slagsmålsklubbar, mer fokus på direkt våldsam påverkan genom så kallade kampförebärande aktiviteter och en allt större närvaro online behöver den rasideologiska miljön ägnas särskild uppmärksamhet. Vi har i närtid sett hur dessa grupper hyrt stadens lokaler för att träna på politiskt våld och Centrum mot Våldsbejakande Extremism (CVE) har särskilt uppmärksammat extremister i gamingvärlden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Charlotta Schenholm (L)

1. att bifalla motionen, samt
2. att därutöver anföra följande:

Att förvaltningen, till skillnad från den rödgröna majoritetens besked i samband med bl a interpellationssvar i kommunfullmäktige, identifierat problemets omfattning och att det är ett växande problem. Som vi påtalat har den rasideologiska miljön, både i Europa och Sverige, till stor del ställt om till en mer kampinriktad verksamhet och ett ännu större fokus på att attrahera och rekrytera unga pojkar. Vi uppmuntrar därför den rödgröna majoriteten att nu ta till sig informationen från stadens socialtjänst, skolor och fritidsgårdar som kommer i kontakt med målgruppen.

Det är väldigt positivt att staden redan erbjuder den typ av utbildning som efterfrågas i motionen och att Expo bidragit med sin expertis i framttagandet av den. Men precis som förvaltningen påtalar är det bra om är aktuell och därmed uppdateras. Däremot kan vi konstatera att kännedomen om denna, samt övriga utbildningar på området som förvaltningen nämner, är mycket låg, för att inte säga obefintlig, bland stadens medarbetare. Vid verksamhetsbesök i staden framkommer att det sällan finns kunskap om dessa frågor och kunskap om dessa utbildningar behöver därför aktivt spridas. Det behöver även vara möjligt för andra yrkesverksamma, utöver socialtjänstens medarbetare, som kommer i kontakt med barn och ungdomar att ta del av utbildningarna.

Även om utbildningar motsvarande vad som efterfrågas i motionen redan existerar och är tillgängliga på stadens intranät så kvarstår likväl grundproblematiken som lyfts i motionen – det saknas kunskap om detta bland medarbetare i staden som kommer i kontakt med barn och unga. Det behöver åtgärdas.